

CENA NAROČNINI:

Za ZDA. 3.00
Za pol leta 1.25
Za eno leto \$2.00

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Vo. 2 No. 20. Price 5. TORONTO, ONTARIO SOBOTA 1 MAJA, 1943. Cena 5c. Leto 2 Štev. 20.

ODBOR SVOBODNIH JUGOSLOVANOV V LONDONU

Za demokratično federativno Jugoslavijo; priznanje nacionalnih pravic narodov. Dr. Ivan Subašič se povrne v Ameriko.

(OD LONDONSKEGA DOPISNIKA)

London, 22 apr. — Imigracija iz Jugoslavije po svojem številu v Vel. Britaniji je manjšna, sestavljena največ iz uslužbenecv in bogatejših oseb, trgovcev in drugih dobrostoječih ljudi. Kljub temu minulega tedna je ta manjša skupina izseljencev imela sestanek in ustanovila: "Zvezo Svobodnih Jugoslovanov v Vel. Britaniji".

Organizacija si je naredila za cilj in program: "Odobravajoč principe Atlantskega Čarterja, je na stališču, da oblik bo bodoče jugoslovanske države naj bo določen po narodu v svobodni Jugoslaviji; je za neodvisno demokratično federativno Jugoslavijo, svobodno od vseh elementov fašistične reakcije, ter za popolno nacionalno pravico narodov Jugoslavije".

Zveza demokratičnih Jugoslovanov v Vel. Britaniji, bo delovala za zedinjenje vseh demokratičnih izseljencev iz Jugoslavije, da pomagajo cilju Zedinjenih Narodov, dajajoč vsi mogočo pomoč stvari narodov v osvobodilni borbi v Jugoslaviji, potom širjenju resničnih informacij; potom literature, javnih shodov in konferenc; je pripravna sodelovati z vsemi organizacijami, ki delajo za vničenje fašizma, razvijati in jačiti prijateljske odnose izmed naroda Vel. Britanije in Jugoslavije, ter drugih Zedinjenih Na-

Pozdrav iz Londona

(Brzojavno Edinosti)

London, 27 apr. — V imenu prednedavnim ustanovljene organizacije za "Svobodno Jugoslavijo", pošiljamo antifašistične pozdrave vsim progresivnim organizacijam in posameznikom Jugoslovanom v Kanadi, Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji.

Storili bomo kolikor bo največ mogoče v prid vojnih naporov Zedinjenih Narodov, ter stvari junaški borbi Narodne Osvobodilne Armade v stari domovini.

Naprej v borbo za popolno vničenje fašizma — enkrat in za vselej!

Smrt fašizmu in izdajalcem! Svoboda narodu!

Predsednik: John Sinošič, Tajnik, Dušan Popovič, In Vladislav Milič, Ex. Partizan.

Naslov: Sutherland Ave. London W-9 England.

VOJNA INDUSTRIJA ZMANJŠUJE PROIZVODNJO

Dokler se govori o neizmerni potrebi mobiliziranju vseh materialnih sredstev in fizične moči za zmago nad fašizmom, neke korporacije za vojne izdelke zmanjšale so proizvodnjo od 20 do 35 odstotkov. Izgovor jim je enostaven, češ ogromne zaloge so nakupičene v skladiščih.

Poglejmo razmere iz druge strani. Ako delavci vsled nizke mezdne zastavljajo zahtevajoč zvišanje mezdne lestvice radi draginje in davkov, pri priči naštevajo se sekunde, ure in dnevi izgubljeni zaradi stavke, kar da je edino v prid sovražniku. Celotne karikature so narisane nekako v takem duhu.

Ali se ne pojavlja neka čudna slutnja pri človeku pri vsdem temu?

rodov.

Gornji program, je nasledil na podlagi vzete diskusije in navseta britanskih prijateljev demokratične Jugoslavije. Zdi se pa, da bo najglavnejša naloga Zveze, da pripravi in organizira za publikacijo resnične vesti o stanju stvari v Jugoslaviji, potom britskega časopisa. Že zdaj so nasledila posvetovanja in razgovor z uglednimi osebami javnega udejstvovanja raznega poklica, ki naj bi jamčili program kampanje za publikacijo. Ko bo vse organizirano in pripravno, Zveza bo apelirala na izseljence iz Jugoslavije v Kanadi, Združenih Državah in Avstraliji, da se organizira borbeni fond za pomoč njenega delovanja.

Doznavna se, da ban I. Subašič, ni uspel v svoji misli, ter se pričakuje njegova skorajšnja povrnitev v Združene Države. Iz zanesljivih virov vesti, pričakuje se ponovno kriza v jugoslovanski vladi, kakor tudi dobra prilžnost spremembe v personalu in politiki k demokratični smeri.

Časopis "New Statesman" med drugim omenja: "Zamisli, da se Jugoslavija lahko osloni na Mihajloviča, je skoraj zapuščena. Važno pri tem je tudi to, da se je BBC pred nedavnim v svoji evropski misliji na prijateljski način obrla na poročilo radio postaje "Svobodna Jugoslavija", od Vladimira Nazor. Med drugim BBC omenja: "Naša evropska mislija je popolnoma obveščena o situaciji v Jugoslaviji in posveča pažnjo, da drži ravnotežje v poročilih o aktivnosti Mihajloviča in Partizanov. Nikdar nismo skušali širiti iluzije, da je odpor v Jugoslaviji zedinjen pod komandom Mihajloviča. Globoko obžalujemo, da je nastal razkol v protifašističnih silah, ter ponovno apeliramo na obe struje, da prestanete z medsebojnom borbo, ter se zedinete za poraz enotnega sovražnika".

Dalje, opaža se v tukajšnjih demokratičnih krogih, dokler je sovjetska vlada z norveškom, belgijskom, češoslovoskomo in grškom vladom soglasila se, da se dosedajni poslanci dvignejo na statut ambasadorjev, ni omenjena pri tem jugoslovanska vlada. Znano je, da je zadnja imela pregovore radi tega vprašanja, toda kakor razvidno da se je dosegel le poskusni sporazum v tem pravcu. Značajno medtem je, ker M. Bogomolov pravi z strani oficijelnih sovjetskih krogov, "da ni določeno pooblastilo jugoslovanski vladi, za namestitev ambasadorja".

V političnem smislu "Times" pove, da Nemčija premešča del svoje industrije iz Ruha v Slovenijo, Hrvaško in Madžarsko, računajoč na dovolj električnega pogona za proizvodnjo olominiuma v teh krajih.

Povrhu tega pa kadar je govor o drugi fronti, so vedno izgovori na nepravilnost in nedostatnih sredstev. Več kot očividno, da je nekaj narobe!

Recimo ako je ogromna zaloga vojnega materiala v skladiščih in da je ta doseglja približno potrebnemu preračun za večje vojne operacije, tedaj je skrajni čas da se ne zmanjšuje vojno proizvodnjo, temveč pospeši in odpošlje našim zaveznikom Sovjetski Uniji in Kitajski. To bi bila ne le prijateljska gesta kot zaveznicam v tekoči vojni z našimi strani, marveč najna za deva enakih nalog v borbi proti sovražniku. Metem pa izgovori onih o nepravilnosti za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu, so ne le brez podla-

Pregled bojevnih črt proti fašizmu

RDEČA ARMADA DRŽI POLOŽAJ NA CELI BOJNI ČRTI, PRIPRAVLJAJOČ SE ZA LETNO OFENZIVO. NACISTIČEN POSKUS Z PROTINAPADI PRI NOVOROSISKU, SE JE IZJALJIL. NA VEČ KRAJIH JE VEČJA ZRAČNA AKTIVNOST. SOVJETSKI LETALCI SO BLOGOSLOVILI NACISTIČNO ZALLEDJE V VZHODNI PRUSIJI IN DANZIGU.

V pretekla dva tedna bojvena črta Rdeče Armade proti nemške fašizmu, ni izpremenila položaja v večjem obsegu. Konsolidirala je svoje položaje na celi bojni črti in nacistični poskusi z protinapadi na več krajih so se izjalovili, ter pretrpeli ogromne izgube v moštvu in materialu.

Na južni fronti v kubanskem okraju in pri Novorosisku, nasledile so odločne borbe, kjer so nacisti skoncitrirali večje rezerve in tudi število bojnih letal, misleč na uspeh. Toda po več dnevnih borbah so bili prisiljeni se

povrniti na svoj prejšnji položaj z večjimi izgubami. Na tem kraju bojne črte, nasledila je večja zračna bitka. Naspram poročilom so bile nacistične izgube do sto bojnih letal preteklega tedna v teh spopadih.

Sovjetski letalci so bombardirali večkrat važna pristanišča in železniška križišča v vzhodni Prusiji. Izmed bombardiranih mest so Danzig, Tilsit in Stetin, važna pristanišča in direktne veze industrijskih področj za vzhodno fronto.

Dalje, zatrjuje se, da so na

Iz zavezniške bojne črte v severni Afriki

Zavezniške čete so le nekoliko milj od Tunizije in Bizerte, zadnjega položaja osiščnih sil v severni Afriki. Pričakuje se skorajšnji izgon iz afriškega kontinenta. Večja zračna aktivnost nad Nemčijom in Italijom.

Iz zavezniškega stana v Afriki. — Poročila ki so dospela semkaj dne 26 aprila se glase: "Nacistični oddelki odstopajo ob severni strani Tunizije, kar pomeni da je gorovnat pas pred končnim padcem na tem kraju. Srdita borba je nasledila na več krajih, kjer so zavezniške čete v vse veročnem pritisku, podprte z tanki, težkim topništvom in bojnimi letali, na položaj nacistov in italijanskih črnostrajčnikov.

Iz zadnjih vojnih operacij, zavezniška armada, vjela je večje število vojnih vjtnikov, vojnega materiala in letalci pa, s strelili večje število bojnih letal osiščne zračne sile. V moštvu se računa 66.000, ubitih in ranjenih.

Pričakuje se skorajšnega izгона osiščnih sil iz afriškega ozemlja, nakar bi morala naslediti za-

vezniška ofenziva za invazijo evropskega kontinenta, kakor se je računalo v zavezniških krogih s ozirrom za ustanovitev druge fronte.

Delno neki krogi zatrjujejo do tega s ozirrom večjega bombardiranja industrijskih centrov, pristanišč ob obrežni strani Francije, ter ravno tako tudi v Italiji, po zavezniški zračni sili. Toda nujnost o kateri se neštetokrat govori za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu, ni le nujnost, ki se jo hoče prerokovati, temveč očitnost preteklosti opozarja na težke rane, ki so nasledile politikom odlašanja in čakanja. Naslednji meseci bodo morali pokazati bolj jasno v tem oziru na resničnost naših obljub tako v Casablanca, kakor tudi v domačih zbornicah, naspram drugi fronti na evropskem kontinentu.

Vse-Slovanski kongres v Moskvi

Moskva. — Dne 9 maja se bo vršil tretji Vse-Slovanski kongres v Moskvi. Kongresa se bodo vdeležili predstavniki slovanskih narodov, poleg teh pa častniki partizanov, duhovniki in drugi znanstvenjaki.

Program kongresa bo izvajen tudi čez radio. Njegova važnost ravno zdaj v času osvobodilne borbe slovanskih narodov je, da bo podkrepil to borbo in ji dal duševno, moralno in materialno podporo, se glasi brzojavna vest iz Moskve.

ge, ampak očitno ogromna proizvodnja vojnih izdelkov pobija take izgovore. Zatem pa kaže da je pripravnost z vsem in da jo je potrebno le izkoristiti dokler je čas in prilžnost naklonjena za invazijo evropskega kontinenta.

Do cela razumeti tak pojav v odločnih trenutkih, se moramo sprijazniti z resnico, da je vpliv apizerskih in izolacionističnih sil pri moči. Da je potrebno le pritisk javnega mnenja za isponjevanje naših obljub naspram ustanovitvi druge fronte na evropskem kontinentu, ravno tako-glede pravičnosti za delavce v tovarnih in drugih delovnih projektih.

Delavci v Windsorju Proti speedup sistema

Windsor. — Skoraj dva dni je bilo prizadetih 15 tisoč delavcev, zaradi drzne ga načina priganjstva pri Ford Motor avtni tovarni. Deloma je bilo prizadetih v tej tovarni, deloma pa pri drugih, ki izdelujejo posamezne izdelke za Fordovo tovarno, vsled prekinjenega obrata povzeteza z strani kompanije, da na ta način provocira delavce na stavko.

Do spora je prišlo, ko je kompanija zahtevala od delavcev v nekem departmentu opravljati delo dveh strojev. Ker je delo precej težavno, so se našli močnejši delavci, ki so skušali ustreči zahtevi, toda brez uspešno. Ni mogoče natovortiti na človeka več, kakor pa njegova fizična sila dopušča. Tako se je zgodilo tudi v dotičnem departmentu, na kar je kompanija enostavno zaustavila obrat, misleč z tem prisiliti delavce za opravljanje dela ali pa stavko. Toda, če tudi so se povrnili na delo in ni prišlo do stavke, je pa preiskava v tem oziru, ki bo gotovo morala spoznati pretirano zahtevo Fordove kompanije.

PRED VELIKIMI DOGODKI

London. — Ivan Maiski, Sovjetski ambasador v Angliji, napovedal je, da se bodo v naslednjih šestih mesecih dogodili veliki dogodki, ter zelo značilni v povesti tekoče vojne.

Zavezniška armada tako na morju, kakor tudi na konnem, se pripravlja za te dogodke. Toda ne moremo se že zdaj zanašati na popolno zmago, dokler je pred nami neizmerna potreba koncentracije vojaške, politične in ekonomske moči, zprav vse potrebne sile, ki jih imamo na raspoložju.

Maiski je omenil gornje ob prilžnosti odlikovanja nekoliko častnikov in vojakov britske mornarice, ki so spremljali konvoje na sovjetska pristanišča. V zunanjih krogih se na podlagi njegove izjave sluti ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu. Ker Maiski pravi: "Rdeča Armada in narod Sovjetske Unije pričakuje militarno kampanjo v tem letu zapadnih zaveznikov z vso močjo v borbi proti skupnega sovražnika".

STO DOLARJEV IZ WINDSORJA

Windsor je približno izpolnil svojo kvoto. Do danes poslali so 12 letnih naročin in \$100.00 za tiskovni sklad. Kvota je bila pa 15 letnih naročin in sto dolarjev fonda.

Značilno je omeniti to, kakor piše blagajnik odeska Zveze Kanadskih Slovencev. On pravi: "Na redni seji odeska Zveze, brat Jožef Miketič izjavil je, da bo on sam izpolnil kvoto sto dolarjev, kar nas je seveda presenetilo. Toda njegova izjava je postala stvarnost. V prilgi pošiljamo sto dolarjev, ki jih je zbral brat Jožef Miketič sam. Mi smo ponosni ž njim! Mislimo pa obenem da bodo tudi drugi tekmovalci se bolj resno prijeli dela, če hočejo da bo njihovo ime ob sklepu kampanje na vrhu in z večjimi črkami.

Narodna Osvobodilna Armada se odločno bori

Odločne borbe v bosanskih krajih, na Hrvaškem in Sloveniji

Narodna Osvobodilna Armada o kateri so nacistični izvori propagande že nekaj krat poročali, da je razbita in razpršena po gorah, zadaja točasno močne udarce okupatorskim in izdajalskim silam v raznih krajih, zasedene Jugoslavije.

Radio postaja "Svobodna Jugoslavija", ki je dobila dosedaj edino podporo radi javnosti preko Moskve, kljub temu da je njen valovni glas slišati tudi drugod po Evropi, jasno govori o stanju, razmerah in borbah v Jugoslaviji. Narodna Osvobodilna Armada, ki je postala ne samo središče zbranih osvobodilnih oddelkov v borbi za osvobojenje domovine, ampak ona je edina odporna sila, ki se bojuje v neprimerni borbi proti sovražniku v Bosni, Hercegovini, Črnigori, obrežju jadranskega morja, jeseniškem okraju, Metliki in Belokrajini in drugod.

V teh borbah, kakor poroča radio postaja "Svobodna Jugoslavija", ter med časom v drugih poročil obsega borbe gerilcev, vničeno je večje število vojaštva, zaplenjeno orožje in celo za število vjtnikov, grede zasluge Na-

rodni Osvobodilni Armadi. Druga njena važnost aktivne borbe je, da okupatorske sile ne morejo neovirano nadaljevati borbo na drugih bojnih črtah v Afriki in vzhodni fronti. Zavedajoč se jugoslovanskega ozemlja ki geografično leži najbolj primerno za prevoz na eno in drugo stran bojnih črt, Narodna Osvobodilna Armada, ne premisslja in ne čaka na prilžnost, kakor je to izjavil Mihajlovič za svoje "patriotične sile", ki menda posnemajo vlogo Kralja Matijaža.

Brez dvoma, da bodo narodi v Jugoslaviji tudi ob času zunanje invazije evropskega kontinenta vprašali domače "patriote": Prijatelj, kje ste bili dosedaj? Kaj ste storili v prid osvobojuju? Kje ste bili, ko so gorele naše vasi? Ko so fašistični zločinci izganjali narod, trpinčili ga do nezasišane stopnje človeške povesti. Brez dvoma, da bodo vprašali za nešteto drugih stvari, ne radi maščevanja, ne radi sebičnosti in kljubovanja, toda radi poštene in demokratične javnosti, da zve resnico, da spozna resnično rodoljublje.

BOJI V JUGOSLAVIJI

London, (UP). — Sovjetski informacijski urad v Londonu poroča, da so jugoslovanski patrioti zavzeli nazaj precej krajev in očistili ves Bitolski okraj v Južni Srbiji. Bitke so trajale dva dni.

V bližini mesta Čajnice, so partizani prizadeli ogromne izgube italijanski diviziji, zaplenili vso njeno oskrbo in velik del vojne opreme.

Angleški list "Reynolds News" prinaša v svoji izdaji od marca meseca članek svojega dopisnika z naslovom "Jugoslovanski partizani so dobili 40.000 novih hrvaških pristašev". V članku piše med drugim:

Druga obletnica jugoslovanske patriotične narodne vstaje je prinesla včeraj vest o naglem naraščanju partizanskega pokreta in jugoslovanskih vojaških sil v Bosni in na Hrvaškem. V

enem srezu — trdi vest agski informacijski urad v Londonu poroča, da so jugoslovanski patrioti zavzeli nazaj precej krajev in očistili ves Bitolski okraj v Južni Srbiji. Bitke so trajale dva dni.

Čete osišča in ustaši izvajajo divljaške represalije v vasih, katerih moško prebivalstvo se je pridružio partizanom; več od 11 takih vasi so že porušili in zažgali. Velik del prebivalstva mesta Krupa v Bosni, je zapustil svoje hiše in vstopil v vrste partizanov. Vsled tega je nemško letalstvo bombardiralo in porušilo mesto, pri čemer je bila ubita polovica preostalih ljudi.

Na povelje Nemcev izvajajo kvizlinška ustaška policija masovne pogone v vseh mestih na Hrvaškem. Iz Zagreba poročajo, da so pobrali več od 33.000 moških, po največ mlajših ljudi od 20 do 25 let.

STRAŠNO STANJE SLOVENSkih IZGNANCEV

(Iz Jugoslovanskega Informacijskega Centra)

Angleška časnikarska agencija Reuter je objavila dne 24 marca t. j. naslednje poročilo:

"Vesti, ki so jih prejeli jugoslovanski vladni krogi v Londonu, poročajo, da umira v italijanskih koncentracijskih taboriščih vsak dan najmanj po deset otrok od gladi, boleznih in vremenskih nepravil, katerim so izpostavljeni.

Te otroške žrtve pobira smrt iz števila 31.000 izgnanih in deportiranih iz Slovenije; to so žrtve italijanskih okupatorskih oblasti, ki s svojim krutim postopanjem nameravajo zatreti vso opozicijo. V teh taboriščih, ki se nahajajo v Padovi, Tržiču, Rinnaci-u in na dalmatinskem otoku Rabu, vladajo neizrekljivo grozne razmere; predstavniki cerkvenih oblasti ki so nedavno posetili omenjena taborišča, so v svojih izjavah potrdili gornje podatke.

Izgnanci žive noč in dan pod vedrim nebom, obleka

so jim raztrgane sunje, a za zdravilje in higieni ne nobenih naprav zprav ni nobene oskrbe. Dnevna racija hrane znaša 10 dkg. kruha (nekaj čez 3 onces) in 5 dkg. makaronov (malo več nego eno in pol ouca).

V teh taboriščih besni legar, toda zdravnikov in bolniške nege ni nobene.

Poročila dodajo, da so življenjske razmere najstrašnejše v taborišču na otoku Rabu, na katerem se nahaja približno 4.000 žena — med njimi mnogo takih, ki se nahajajo v drugem stanju — in tudi veliko število otrok od dojenčkov pa do 14 let starosti, ki žive popolnoma živalsko življenje.

Poročilo pravi, da skušajo v Padovi do smrti sestradati 3.000 slovenskih kmetov. Narod je poslal v kratkem roku v ta taborišča 2.000 zavojev s hrano, toda Italijani so na potu vse pokradli, tako da izgnanci niso dobili ničesar.

"EDINOST"

Published semi montly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

Izhaja dvakrat mesečno na slovenskem jeziku
Naslov: EDINOSTI
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Naj živi Prvi Maj!

Prvi maj — je praznik delavske mednarodne solidarnosti, rojen v odločnih borbah organiziranih delavcev na tem kontinentu za osem urni delovnik v letu 1886.

Dotedajne delavske unije, strokovne unije organizirane v Federacijo Organiziranih Strokovnih in Delavskih Unij (pozneje poznano skrajšano ime A. F. L.) na konvenciji v letu 1884, sprejeta je resolucija za osem urni delovnik in končno v letu 1886, postala je glavna zahteva v generalni stavki. Okrog 500.000 delavcev v raznih mestih Združenih Držav, izšlo je na stavko, kljub tudi takratni oviri z strani nekaterih voditeljev od Knights of Labor.

"Heymarket Square" v Chicago, postal je središče odločne borbe za osem urni delovnik. Dne 3 maja 1886, policija je napadla stavkarje pri McCormick Reaper Works, kjer je bilo šest delavcev ubitih in večje število ranjenih. Takoj drugi dan se je vršil javni shod na Heymarket Square". Tudi tukaj je policija napadla delavce, medtem vržena je bomba med zbrano množico. Na kraju borbe rezultat je bil, sedem policajev in štiri delavci ubiti.

Torej zgodovina prvega maja sega v povest odločne borbe delavcev, za osem urni delovnik, kateri je končno v poznejših letih nasledil pripoznanim zakonom. Za to ga delavci praznuje kot dan delavske mednarodne solidarnosti, zavedajoč se, da edino mednarodna delavska solidarnost lahko doseže ogromne cilje.

Danešnji prvi maj — je v času vojne. Vojne v svetovnem obsegu. Večina delavcev je pod orožjem, tovarni in raznih drugih pogonskih in produktivnih centrih, zavedajoč se ogromne dolžnosti v borbi za vničenje fašizma. Za to so njihova gesla: **Večja proizvodnja; večja učinkovitost orožja; odločne akcije za ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu!** Za popolno in brezkompromisno zmago!

Črne sile v zahrbnem delovanju

Demokracija svet, ki stremi za napredkom, svobodom in narodno ravnopravnostjo, si je štel zadoščenju s napredkom zavezniške ofenzive v severni Afriki, konsolidaciji položaja Rdeče Armade na celi bojni črti, ter obsežnejšim bombardiranjem važnih objektov v Nemčiji in Italiji, računajoč da smo vsak čas pred izbruhom najbolj pričakovanih vesti — ustanovitev druge fronte na evropskem kontinentu, za čimprejšno zmago.

V tem pravcu raste nestrpljivost med pretežno večino ljudstva zavezniških narodov, podkrepljajoč jo kliči zaslužjenih narodov v Evropi, ki med življenjem in smrtjo kličejo na boj — ter njihov glas razlega se pomagajte.

V bistvu je to v svetovnem obsegu nestrpljivost, njene meje pa so, le na grobih fašističnih zločincev vred z ideologijo in sistemom fašizma.

V obsegu Zedinjenih Narodov sicer izraža se zapopadna enotnost. Izražena so načela protifašistične borbe, tudi bazično povojna preureditev, ki jo zagovarja mednarodni sporazum v Atlantskem čarterju. Med ljudstvom v splošnem zapopadna je zavest, da je kršitev enotnosti Zedinjenih Narodov, ne le v prid fašizmu, tembolj preračunana ovira proti izpolnjevanju odločnih nalog v času, ko je sovražnik v desperatnem položaju in proti katerega raste iz dneva v dan vse večji odpor po celi Evropi.

Toda prvo prikazen v obsegu Zedinjenih Narodov proti interesom tako enotnosti, kakor tudi odločnih akcij proti fašizmu dobimo, pri Poljski vladi v Londonu.

Na drugem mestu priobčena je nota Sovjetske Unije, ki je nasledila na podlagi drznih in zahrbtnih obtožb proti njej z strani Poljske vlade, podžgana iz Berlina. Vsa težina resnice in demokratična zavest ljudstva v splošnem, da je Berlin središče svetovne laži — provokacij in ukazom za nešteta zločinca storjena nad narodi v zaslužjeni Evropi, ne ovira Poljsko vladu s prizadevanjem si na najbolj nesramen način obtožiti za zločine nemškega fašizma, Sovjetsko Unijo.

V povesti ne moremo najti nikjer tako nizkotnemu primeru, po katerem je poljska panščina zdrsula v času, ko si cel svet prizadeva ohraniti zedinjeno soglasje v borbi proti sovražniku, kateri v zasedeni Poljski in drugih državah Evrope, vprizarja nečloveške zločine, mori milijone ljudskih bitij, požiga mesta in vasi, ter vničuje vse od kraja, kar bi imelo pričati o kateri koli in predvsem slovanski narodnosti. In to bo prva povest, da se je ena od dveh zavezniških držav obrnila za posredovanje o zločinah storjenih po nemškem fašizmu, na zločince samega, obtožujoč z istimi svojimi zavezniki.

Korak, ki ga je podvzela poljska panščina, ni slučajnost. Razni krmilci poljskega režima izemajoč poljski narod, do skrajnosti pa Ukrajince in Beloruse, si je prizadeval vsa povojna leta, načelovati proti-sovjetski gonji na raznovrstni način. To je v bistvu poljske reakcionarne panščine, neupoštevajoč celo danes narodne pravice Ukrajincev in Belorusov k sestavi svojim narodnim republikam, ko cel svet spoznava predpogojno narodno pravičnost, brez zunajnega ali pa nasilnega varuštva. Za to njen korak v mednarodnih ozirih, brez izjeme na trenutek odločnega časa v borbi proti sovražniku, ne more in tudi ne bo drugačen od njenega delovanja v omenjenih letih, kar je v nasprotju interesom tako enotni borbi proti fašizmu, kakor tudi poljskega in drugih zaslužjenih narodov.

Rekord raznih režimskih krmilcev tako v Poljski, ka-

PREDSIEDNIK S. N. O. GROZI Z SMRTJO S. KOSANOVIČU

(ODGOVOR SAVA KOSANOVIČA, MINISTRA NA RASPOLOŽENJU)

Miss Ruth Mitchell si prizadeva v svoji odvratni propagandi ameriški javnosti dokazati, da Jugoslavija ne more obstojati. Mešajoč se v naše srbsko-hrvatske odnose, obreka Hrvate in trdi, da Srbi niso hoteli Jugoslavije. Radi tekega njenega delovanja, javni-sistična organizacija, ki dela proti Jugoslaviji, Srbska Narodna Obrana, izbrala jo je za počajnega predsednika (mesto, katerega je Tesla s zgražanjem odklonil). Na poslednji napad Miss Mitchell, napisal sem v New York Herald Tribune, za dne 6 aprila članek, na katerega sem dobil grožnje pismo od predsednika Srbske Narodne Obrane v New Yorku, Filip Markoviča.

Pismo se glasi:

Sava Kosanovič!

"Švapsko kopile (Nezakonjenec), ako išta vidim više u ikakve listove da ti napadaš našu Srpsku Viteškinju četnika Ruth Mitchell, ilimi iko donese što ja nevidim dasije napada usmeno ili pismeno ja čuti prebiti svaku kost koju si ti švabi Hrvatski dali u tvoje tijelo. Ti nevaljala pogani polazeš pravo, da si ti Srbini i da si Ministar bio vidimo kakvi izrodi vladal sa Jugoslavijom i djesuje dognali. Ja san ovdje u New Yorku lakočemo se naći ako išta više progovoriti u ime naroda. Koviđe dao punomoć da govoriš u ime naroda? Tisi kučka potrepzna te kupiš mrve za račun švabskog Hrvata. Vi ste agenti Hitlera i Musolina i dajete tajne informacije iz te kuće Prostituta ali čekajte imačete skoro posla sa F. B. I.

Oliko radi znanja i ravnanja opominjem te dase ostaviš napadaj na Narodnu Obranu i Miss Mitchell. Gade jedan popišani što mislite jopet rovariti kroz Jugoslavijo kao i prvo. Viste konjatori teseje Kralj ubio aličete skoro da platite fukaro jedna ja ti pazim korake što ti radiš i skim radiš, švabo jedan izdajice i gori nego kukavica. Smrdelj ti i cijelo tvoje društvo i tvoji saliteti". Filip Markovič.

Objavljam gornje pismo v celoti, če tudi mi je žal da grede tako nedostojne stvari v roke našega poštenega ljudstva. Stori sem to radi tega, da iz teh nedostojnih stvari izčrpano poduk, ki lahko koristi narodu, kljub temu da osebno just imam pri tem veliko neprijetnost.

Filip Markovič, ne poznam in tudi nikdar ga videl. Vse kar mi je o njemu znano je to, da je predsednik Srp. Narod. Obrane v New Yorku. Ravno tako on mene menda pozna le po slišanju. Kaj sem storil temu človeku, od katerega dobim tako pismo vprico katerega obhjelme človeka rdečica za onega ki ga je pisal, ter onega ki ga je dobil.

Delam za slogo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter za obnovev Jugoslavije. Borim se proti fašizmu in njegovih pojavov. To pa kakor je razvidno, razgrela je predsednika Srp. Narod. Obrane, ne samo da se je poslužil nedostojnosti v pismu, nego celo grozi s smrtjo ako nadaljujem delo v tem pravcu.

Središče iz katerega so se pojavili taki izpadi — je nezdravo. Vsi led tega se tudi razlikuje demokratično in fašistično središče. Demokratično zahteva raspravu, vzrok in preprečanje; dokler fašistično se služi z kolom, samokresom itd., namenoma da s tem potepeta vzrok in razum nasprotnika. Terorom, grožnjami strahuje nad slabejšimi, da ti vtihejo in da ne slede svoje voditelje, katerim preti kol in samokres. Laž in prevara, spopolnjuje teror. Ako se pusti mirni razvoj takim izpadom, tedaj v daljšem pride-mo do teških posledic za celo društvo. Torej središče v katerem omenjeni Filipič deluje, organizacija, ki ga je postavila sebi na čelo, pretkana je z takim duhom.

Kor tudi v Jugoslaviji, nosi prednost v protinarnodnem delovanju — prednost v protisovjetski gonji, podtaknjen z strani fašističnih zločincev, njemu privrženih elementov in zagriženih belogardističnih agentov. Točasno skovana provokacija v Berlinu, je preračunana poteza fašističnih zločincev, kot signal gadji zalegi v raznih krajih razvneti na ostuden način obtožbo proti Sovjetski Uniji, za zločine storjene po nemškem fašizmu, ter z te mzadati udarec enotnosti Zedinjenih Narodov. Končno na ta način pridobiti političen kapital v zasedeni Evropi, za nadaljevanje odvratne križarske "anti-boljševiške" gonje. To je bil preračunan način namenjen za politično in vzajemno razkranjanje zedinjenih sil v mednarodnem obsegu brez-kompromisne borbe za vničenje fašizma. Častno prednost, kakor v proti narodnem delovanju, tako tudi zdaj proti mednarodne enotnosti — nosi poljska panščina.

Toda to je zelo pereč opomin vsim demokratičnim in svobodoljubčim silam sveta — da zavzame odločno ob-sodo proti poljske in razne druge reakcionarne panščine.

Kakšna obrekovanja, obtožbe se ne izkorišča po naših ameriških palankah, da se očrni nasprotnika, ter mirno ljubeči narod odvzre nezaupnosti. "Smelo obrekuj — nekaj bo vendar ostalo" — je njihovo načelo. Toda stopnjema ta način postaja nevaren, ker posten narod niti čuti ni more, kako je postal zastrupljen.

Moje življenje je javno. Jast sem demokratičen delavec in vse moje življenje razsvetljeno je reflektom javnosti. In tako moram sprejeti in ga tudi podnašati, ter ravno radi tega mi je mogoče tudi to pisati.

Jast sem Srb, kakor z matere tako z očetove strani, prastarši potekajo duhovniškega stanu ne-koliko sto let. Oni so bili narodni delavci. Moja mati je sestra pokojnega Nikole Tesla. Na položaj ki ga sem zavzemal v javnem življenju, prišel je narodnom demokratičnom voljom. Bil sem izvoljen za predsednika obšine, zatesen skupščine, ter narodnega poslanca in senatorja. Sem glavni tajnik Pribečičeve. Samostalne Demokratične Stranke, že šest-najst let. (Ta stranka je vred z Cubriločevim zemljo-delavci iz-zvala krizo v Cvetkovičevi vladi) 24 marca 1941, izdal sem z Srđanom Budisavljevičem proglas na narod, kjer smo rekli, kaj pomeni podpis pakta Jugoslavije, pozvali smo Srbe, Hrvate in Slovence v složno borbo. V vladi, ki je zavrgla pakt in proglasila Kralja Petra za Kralja 27 marca 1941, postal sem minister. Vse te stvari so znane in jih ne navajam za to, da se jih vidi, ker me predsednik Nar. Obrane v New Yorku imenuje "švabo", "izdajalec" in z raznim drugim. Kajti zamislimo si kaj vse razni Filipi Markovič in njihove organizacije govore za hrbotom, oči v oči, nekotrolirani o Hrvatih o Jugoslaviji in končno o onih, ki jim delajo na-

Načelo fašizma je in ostane laž

Radi prostora se smo morali omejiti na članek G. Ilija Jukič, pomočnika ministra za zunajne zadeve v jugoslovanski zamejni vladi. Priobčujemo le naslednje:

"Vrhovno načelo, na katerem je zgrajena nacistična in fašistična propaganda, je bilo in ostane: "Lažite — lažite, kar naprej lažite, nekaj bo le ostalo. Agenti nacistične propagande se krčevito drže tega načela — prav posebno v tolmачenju odnošajev anglosaksonskih velesil s Sovjetsko Rusijo; popolnoma so si na jasnem, da pomenijo dobri odnošaji teh dveh velikih taborov sigurno smrt zanje. V senci te bojzani stereotipno ponavljajo kakor papige povsod v deželah in ob vsaki priliki, naslednje stavke: Angleži in Amerikanci so prodali Evropo komunistični Rusiji, Turčija bo postala ruski protektorat itd."

Do take zlobnosti so zmžni avtorji v Berlinu in Rimu, toda na žal temu reakcionarno sopotništvo ji vsled svoje ideološke zagriženosti, daje potuho in podopvo v svoji odvratni proti "komunistični" gonji. — Ured.

Kor tudi v Jugoslaviji, nosi prednost v protinarnodnem delovanju — prednost v protisovjetski gonji, podtaknjen z strani fašističnih zločincev, njemu privrženih elementov in zagriženih belogardističnih agentov. Točasno skovana provokacija v Berlinu, je preračunana poteza fašističnih zločincev, kot signal gadji zalegi v raznih krajih razvneti na ostuden način obtožbo proti Sovjetski Uniji, za zločine storjene po nemškem fašizmu, ter z te mzadati udarec enotnosti Zedinjenih Narodov. Končno na ta način pridobiti političen kapital v zasedeni Evropi, za nadaljevanje odvratne križarske "anti-boljševiške" gonje. To je bil preračunan način namenjen za politično in vzajemno razkranjanje zedinjenih sil v mednarodnem obsegu brez-kompromisne borbe za vničenje fašizma. Častno prednost, kakor v proti narodnem delovanju, tako tudi zdaj proti mednarodne enotnosti — nosi poljska panščina.

Toda to je zelo pereč opomin vsim demokratičnim in svobodoljubčim silam sveta — da zavzame odločno ob-sodo proti poljske in razne druge reakcionarne panščine.

potje. Koliko je resnice in zavesti v tem kar oni govore?

Napisal sem to le za to, da naše ljudstvo nekoliko razmisli, kam ga vodijo nezavestni ljudi, kateri sejejo mržnjo in ustvarjajo razdor v času, ko nam je vsem enotnost in sloga potrebno.

V političnem življenju srečal sem večkrat z raznimi Filipi Markovič. Eden takih ne malo da me ni ubil v februarju leta 1936, za časa Milana Stojadinoviča. Takrat sem šel na shod, kjer sem tudi imel govoriti proti politiki Stojadinoviča, katere je vodila zemljo v propad, izdajstvo Čehoslovaške in dajanjem v roke Hitlerja in Musolinija. Plaćeni Filipi Markovič, kričali so proti mene in mojih sodrugov: "Dol izdajalci! Živel Milan Stojadinovič!" Takrat je eden od njih iz zasede zahrbtno zavarovan žandarmerijom in režimskimi četniki, držalom od segire razbil mi lobanjo. Isti je bil po vojni "četnik" K. Pečanca. Milan Stojadinovič, spravi-l je zemljo v propad. Danes je interniran z strani zaveznikov na enem afriškem otoku, a njegovi sodrugi so Nedičevi ministri. Kostja Pečanec, čigar "četnik" je bila Ruth Mitchell, zadnjih dvajset mesecev služi javno Nemcem, proti svojega naroda. Neumisljeno ubija Srbe, borec za svobodo. Moji prijatelji na katere je Stojadinovič in razni Filipi Markovič iz-livali vse najgršje, bojajo se za svobodo na Kapeli, Plješivici, Ve-lebitu in Dinaru, kakor levi. Ravno tako tudi jast hočem storiti svojo dolžnost na oni način, kakor mi jo je narod zaupal.

Take grožnje, kot jih sem tukaj navedel, me ne bodo ustrašile. Tembolj utrdile vero v meni, kako je potrebno delati in delati za prosveto naroda, ter pojasnje-vati, kakšni so ljudje podobni predsedniku Srbske Narodne Obrane iz New Yorka in kaj delajo.

Savo N. Kosanovič.

Opomba uredništva: Gornje smo priobčili v prevodu zaradi važnosti, da se tudi naši čitatelji spoznajo, ne samo z nedostojnostjo posameznih protinarnodnih elemen-tov v izrazih, obtožba itd. proti ljudji, ki zastopajo enotnost in slogu, kot najnujnejša naloga za vse nas. Ampak istočasno zaradi tega, ker tudi v Kanadi na žal temu nismo tako srečni, a da bi ne imeli raznih Markovičev, ki zopet na svoj odvratni način slu-žijo protinarnodnim interesom. Po-leg tega za nas slovence važno je, da spoznamo ljudi, čigar ude-jevstvovanje škoduje ljudem in napre-dku Slovencev, Hrvatov in Srbov, če tudi imenovano nismo prizade-ali. Prizadeti smo z tem, ker vsak tisti ki deluje proti naši slogi, brez izjeme če je to Slo-venec, Srb ali pa Hrvat, nikakor ne more biti naš prijatelj, končno ga moramo spoznati kot sovražnika.

DRZNA PROVOKACIJA POLJSKE VLADE

Sovjetska Unija prekinila diplomatske odnose s zamej-no Poljsko vladu, sodelujočo z Hitlerjevom Nemčijom. Ponašanje Poljske vlade napram Sovjetski Uniji, prekoračilo je vse meje dostojnosti, se glasi nota zunajnega ministra Molotova.

Moskva, (AP). — Sovjetska Unija prekinila je diplomatske odnose s ubežano Poljskom vladu v Londonu, na podlagi provokatorske obtožbe proti Sovjetski Uniji, da je Rdeča Armada pri Smolensku pobila 10 tisoč poljskih vojakov in častnikov v letu 1940, namreč potom, ko so ti bili že v rjivništru v Sovjetski Uniji.

Ta vest je najprej izšla v Berlinu, središče svetovnih laži in provokacij, katero je slastno sprejela zamejna poljska vlada v Londonu, ter se obrnila v zadoščenju na mednarodno ustanovo Rdečega Kriza v Švici, za preiskavo vred v nemškem fašizmu, brez da se je predhodno obrnila in smatrala za potrebno obrniti na sovjetsko vladu o tej zadevi. Glavna svrha je bila kakor se očitno izraža ne samo v tej zadevi, tembolj pred leti in v tekoči vojni, podvzeti odvratno propagandno gonjo na račun storjenih zločinov nemškega fašizma, proti Sovjetski Uniji.

Vyaceslav Molotov, minister za zunajne zadeve, izročil je ostro noto poljskemu ambasadorju Tadeusz Romer, vsebujočo z obso-dbo proti poljski vladi, ki sodeluje v Hitlerjevo Nemčijo. Med drugim nota se glasi: "Ponašanje poljske vlade prekršilo je vse regulacije in stanovitosti odnošajev izmed dveh zavezniških držav. Poljska vlada, ki se ponižno ponaša naprem Hitlerjevimi tolovajem, toda prizadeva si na provokatorski način udarca proti Sovjetski

ZVEZNIŠKE VELESILE MORAJO OBRŽATI SPORAZUM, — PRAVI "TIMES"

Sporazum Vel. Britanije, Sovjetske Unije in Združenih Držav je predpogoj za zmago in kolektivno sigurnost za mir po vojni.

V političnih krogih zadnje dni vzbudil je precej pozornosti članek v "London Times", kateri nališče večkrat izraža politično stališče angleške vlade. Članek, kateremu so nasledila med liberalnim in demokratično naklonjenim časopisjem odobravanja, raspravlja o nujnosti obržati sporazum med Vel. Britanijo, Združenimi Državami in Sovjetsko Unijo, kot edina rešitev za zmago nad sovražnikom, ter kolektivno sigurnost mira po vojni.

"Times" opozarja na neureditev po prvi svetovni vojni, ki so bile uvedene v Versalski pogodbi. Posamezne države, ki so nastale kot rezultat premirja, do dobra v političnih ozirih so služile za intrigo zunajnih velesil v enem ali pa drugem pravcu. Kaj takega se ne sme ponoviti ako hočemo obržati ravnotežje za kolektivno sigurnost po tekoči vojni. Vsed tega potrebno je razumeti mednarodno pravičnost, predvsem pa, da ni mogoče zamisliti tako zmage, kakor tudi miru po končani vojni, brez Sovjetske Unije. Tako po geograficnem kakor tudi ekonomskih zalogah, Vel. Britanija in Sovjetska Unija, vred z Združenimi Državami, sestavljajo prednost v tem oziru.

"Toronto Star" posvetil je gornjem vprašanju uvodnik, kjer v glavnem opozarja na protisovjetsko propagando, kot način onih sil, ki ustvarjajo nezaupanje napram Sovjetski Uniji. Pobjitati nezaupanje napram Sovjetski Uniji, pomeni jačiti sporazum izmed teh svetovnih velesil.

Po prvi svetovni vojni, znano je, da je nastalo nekoliko držav približno nekaj narodnemu obile-nju. Če tudi bi prepuštili razlago o notrajni ureditvi, socialni in narodni nepravičnosti, ni mogoče prepustiti vloge političnih intrig, ki so nastajale bodisi z vplivom zunajnih velesil, ali pa vsled neupoštevanja mednarodnih obveznosti proti povrnitvi vojnih grozot.

Rezultat za današnje dobo iz leta 1919 je ravno tako očiten, kakor je očitna nujnost spoznati konstruktivno kooperacijo in kolektivno sigurnost po končani vojni. Toda apizerji, ter raznega rodu reakcionarna družina, neoziraje se na predpogojno nujnost v interesih zmage in zagotovilo po vojni sigurnosti mira, nadaljuje odvratno propagando na raznovrstni način, na prvem mestu proti Sovjetski Uniji, zatev pa proti organiziranega delavstva in progresivnih protifašističnih vrst, za ponovitev starih pregeh v svetu.

Karakterističen primer je Poljska vlada.

Zamejna poljska vlada, ki kaj rada posnema vesti iz Berlina, sestavljajoč na podlagi istih obtožb proti Sovjetski Uniji. Pred nedavnim razveljela je kriki radi oblasti na del Ukrajine in Belorusije. Če tudi je svetu dokaj znano narodno, socialno in kulturno zastopavanje Ukrajincev in Be-

lorusov z strani režima v Poljski; da je njena zunajna politika bila naklonjena nemškemu fašizmu, ji vse to ne dela nobene skušnjave ob kršitvi mednarodne, oziroma Slovenske enotnosti v borbi proti fašizmu. Ždaj je nastavila na podlagi vesti iz Berlina, da so sovjetske čete pobile večje število vojakov in častnikov poljske armade na Ukrajini, not glavnemu stanu mednarodnega Rdečega Kriza v Švici, da ta pozive o tej zadevi. Sovjetski krogi, odgovarjajo na noto poljske vlade, kot izvor Berlina, središča laži, zlorabe in zlikovstva tako narodnih kakor tudi v mednarodni ozirih. Toda ta resničnost ne zadostuje onim silam, ki so venomer pred leti vodile protisovjetsko propagando in z tem pripravljale končni poraz narodnega odpora vprid nemškemu fašizmu.

Ali je kakšne razlike pri zamejni jugoslovanski vladi, posebno kadar se govori o partizanih, središču narodne osvobodilne borbe v Jugoslaviji. Partizani so središče odpora v Jugoslaviji, toda jugoslovanska vlada to neovira, da nasprotno izjavi Mihajloviča, pripisuje njemu zmage na račun narodnih osvobodilnih oddelkov.

Mihajlovič v svojem kablogramu United Press z dne 20 aprila pove: "da njegova "partiotična vojska" čaka le na trenutek, ko bodo zavezniški navalili na Balkan. Do tega časa pa pravi, ni smisla voditi borbo proti močni silji okupatorjev". Torej ali ni jasno, da ne vodi borbo proti okupatorjev. Toda poročila vsaj iz nekih virov pripisujejo zmago in krvavo borbo narodnih osvobodilnih oddelkov njemu, jugoslovanska vlada ga postavlja "središčem odpora", nazivajoč partizane "folpom", "banditi" itd. Ker pa tudi ta način poleg vsestranskega napora neuspeva prepričati večino javnega mnjenja v zunanjem svetu, zlasti izseljenici iz Jugoslavije, se tolaži z ponudbami sporazuma izmed narodnih osvobodilnih oddelkov in Mihajloviča, prizadevajoč si podvrči prve vojni in povelju zadnjemu. Torej nekdanji "banditi in enostavne tolpe", so kljub temu sporazuma vredni.

Na tem kontinentu imamo pa zdaj razveto obtožbo radi usmrtilve dveh vohunov v Sovjetski Uniji iz Poljske, imenoma Henryk Ehrlich in Victor Alter. Oba da sta bila voditelja socialistov. To pa kakor je razvidno zadostuje trockistični žlahti na tem kontinentu, da razvname odvratno gonjo.

Oba sta obtožena da sta sodelovala v provokacijah nagovarjajoč ljudstvo in vojaštvo, da se ne ve-lja boriti proti Nemčiji, marveč delati za seperaten mir. Tako se glasi obtožba Sovjetske Unije, za kar je nasledila smrtna kazen obeh.

Ako bi bila Sovjetska Unija pred leti dopustila volji zunajnih in notrajnih vohunov, ter volji reakcije v zunanjem svetu, danes bi Hitler gospodoval tako v Evropi, kakor tudi na tem kontinentu. Ta resničnost je izražena v sedajdnem času odločne borbe v Evropi. Toda reakcija se ne ozira na očitnost, ne zadostujo ji milijoni ljudskih žrtve za voljo posameznih kvizlingov, vohunov itd., njej glavni cilj je povrniti staro posej v roke protinarnodnih elementov v skrajnosti pa tudi fašizmu prej, kot pa narodnim in mednarodnim interesom.

Vsed tega je važnost obržati sporazum zavezniških velesil tako v borbi proti fašizmu, kakor tudi proti povrnitvi starih pregeh, katere bi ovirale in ogrožale mir v mednarodnih ozirih.

G.

proti Sovjetski Uniji, je prisililo Sovjetsko vladu, da prekine zavezniške odnose s Poljsko vladu".

Med drugim je obsežna obtožnica poljskega Lt. Gen. Marjan Kukiel, kjer dotični navaja poročila iz časopisa Rdeče Armade, "Red Star" iz leta 1940. Zatem ambasadorja v Moskvi, toda vsebinsko nikjer ne omenja niti besedice o zločinih v Poljski po Hitlerjevem fašističnem ukazom. Ne daje niti najmanjšega sledu, da je vojna proti fašističnem zločinstvu v svetovnem obsegu. Kar končno razodeva jasno stališče Poljske vlade, da se ne gre za dosego zadoščenja, tembolj za način raz-zvneti kampanjo proti Sovjetski Uniji, kakor je bilo vse skozi pred leti.

Toda naj resničnost odgovarja na tako odvratno in provokatorsko obtožbo v času, ko je potrebno enotnosti in sloge.

"Resnica je, da se Smolensk nahaja zadnji dve leti v posesti nacistične armade. Ali je moglo vzeti dve leti raziskovanja tega (Nadaljevanje na 3 st.)

VZORNOST SLOVENCEV V SUDBURY

Sudbury. — Letošnja zima je pa od sile, tako se nam je privadila, da nas ne more zapustiti. Minula leta, je bilo ob tem času vsaj delno zeleno in s spomladansko naravo preoblečeno. Izgleda pač, da so vremenski bogovi resignirali. Kljub temu smo smelo javno zapišemo, da neumorno in složno delamo na polju prosvete in kulturnosti.

Z našimi južnimi sobratimi Hrvati in Srbi, smo se dočela sporazumno zedinili, da prirejamo skupne prireditve v harmonični slogi in kooperaciji bratskega edinstva. Kar pomeni stopnjo napredka v splošnem, kakor tudi gmotno in moralno.

Dramatični klub naše postojanke "Zveze Kanadskih Slovencev" se marljivo učijo najnovejše igre: "Zasužnjeva Slovenija in Partizani". Živa predstava katera nam bo vsaj delno pokazala strašne muke in trpljenje našega mučeniškega naroda v Sloveniji.

Delavstvu nasprotni časopisi in njihove absurde revije, ponavljajoče z neprijetnim priimkom naglašajo javnosti, kakšni razbojnik da so Partizani. Kompetentna sodba nas doslednih ljudi, pa zavzema nam pram partizanom popolnoma drugo stališče.

Da se vsaj delno spoznamo v to nedosedlostjo nasprotnikov partizanov, oziroma osvobodilne borbe našega naroda, si rezervirajte dan dne 9 maja, da se boste prepričali o vlogi partizanov in njihovi borbi za svobodo naroda v igri, kjer

bo nastopilo lepo število igralcev na odru v Hrvatski dvorani. Pričetek je ob 8 uri zvečer.

Pričakujemo, da ne bode manjkalo niti enega Slovence iz naše naselbine in okolice. Veže nas pač bratska zavedna dolžnost, da se v duhu strašne borbe in mučeniškega trpljenja naših krvnih bratov in sester zotopimo v ta nikdar pozabljeni trenotek, do onih, ki jih smo zapustili v stari domovini.

Koncem minulega meseca se je zaključila kampanja prostovoljnih prispevkov za kanadski Rdeči Križ. Objavljeno je bilo v mestnem listu "The Sudbury Star", koliko smo Slovenci prispevali v ta namen. Umestno se nam vidi, da ista imena darovalcev priobčimo v našem časopisu Edinosti.

Darovali so kot sledi: Po 10 dolarjev: Odelek Zveze Kanadskih Slovencev in Odelek Vzajemne Podporne Zveze "Bled". Po 5 dolarjev, Frank Zaic in Frank Somrak 3 dolarja. Po dva dolarja: Joe Suštarišič, Joe Nagode, L. Račić, T. Kosmrlj, J. Smrke, st. J. Slovenec, F. Tršelič, L. Skočir, M. Zaic in J. Nosan.

Po eden dolar: T. Kališek, Kazimir Fojs, J. Gorše, F. Župančič, T. Muc, Mrs. M. Kosmrlj, J. Kosmrlj, J. Nemanič, J. Težak, J. Stariha, J. Samilč, J. Bosnor, J. Lesar, F. Korošec, F. Tanko, F. Šilc, P. Pavlenič, L. Bartol, I. Višček, F. Nemanič, L. Ruparčič, J. Žirčar in J. Lukežič. Po 50 centov pa: L. Leskovec, F.

Curhalek, J. Golobič, T. Smrke, st. Mrs. F. Žagar, J. Smrke ml., L. Smrke in F. Cvar. Po 25 centov: S. Smrke, Mike Smrke, T. Smrke ml. in Anthony Smrke.

Skupaj zbrana vsota iz naša \$78.25 centov.

Slovenci iz Creighton Mine, po 2 dolarja: Frank Marolt in Tony Kramarič. Po 1 dolar: J. Žagar, Tony Debelak, L. Debelak, P. Horvat, L. Miroslavič, Mrs. Albina, S. Gliebe in Mike Mirich. Po 50 centov: Mrs. Helen Lovšin, Beatrice Hamilton, W. Stipec, T. Gjemblin, N. Kovačević, J. Zakrajšek in Tine Čebulj. Skupaj zbranega \$14.50 centov, kar je zbral Frank Marolt.

Vsega skupaj izročili smo tukajšnjemu odboru "Canadian Red Cross Society" v Sudbury \$92.75.

Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujem, ker s tem zmo pokazali, da smo vzrono lojalni Kanadčani. Mnogi so se izrazili, da enostavno nemarajo prispevati organizaciji rdečega križa, češ da je kapitalistična. Vsem tistim odprto povem da so, v zmoti in pomoti v pojmovanju. Organizacija rdečega križa, je mednarodna dobrodelna ustanova. Ona pomaga domači armadi in našim zaveznikom v tekoči vojni. Ne potom posojila, pač pa daruje raznovrstna zdravila, zdravniške potrebine itd. Ako hočemo sicer kar moremo pomagati, ter z tem pokazati, da smo narodno, kulturno in demokratično zavedni, da smo sočutni in hočemo pomagati preboleti težke rane tisočim in tisočim žrtev terorja in nasilja. S tem ni rečeno da smo obvezni dajatve, kot neki davek, ampak po zmožnosti sotrudno delovati v plemenitih namelih.

Kljub tako nepremišljeni logiki, zahvaljujem se tudi tistim, ki niso prispevali v to plemenito svrhu, kajti v splošni celoti, so ravno tako deležni uplivenega imena vred z nami drugimi v javnosti, kakor ostala večina ki dobrovoljno prenaša vso težino raznih prispevkov.

J. Slovenec.

Podpisana pogodba pri General Motor

Windsor. — Ravnatelj avtne unije (CIO) George Burt, je naznanil, da je podpisana pogodba izmed unije, General Motors in McKinnon Industries. Pogodba se na naša na 9.000 delavcev vposlenih pri omenjenih kerkoracijah v Windsorju, Oshawa in St. Catherines.

Medtem značilno je, da je prvokrat prišlo do podpisa pogodbe izmed General Motor uprave in unije v Oshawi.

Z novo pogodbo zavržena je stara iz leta 1937, sedajna ostane v veljavi skozi vojno, razen tega, da ima unija pravico do prihodnjega časa novembra prihodnjega leta, do dopolnitve posameznih točk pogodbe.

Medtem je brat Luka Baltič spregovoril nekoliko izbornih besed, tikajoč se tako vrednosti omenjenih časopisov, kakor tudi borbe našega naroda v starem kraju. Omenil je naslednje: "Mi se danes tukaj veselimo in zabavamo. Tako se je naš narod večkrat razveselil in zabaval prej, po svojih narodnih običajih in željah. Danes pa je njegova zabava, le krvava poljana in do neizrecivih besed opustošeno imetje. Vse to ga je združilo in zedinilo v junaški borbi za svobodo svoje domovine; njene neodvisnosti; za blagor in srečo pro-

PROTEST DELAVCEV

Vancouver. — Nad 2000 delavcev vposlenih pri Boeing Aircraft Ltd., se je zbralo na javnem shodu v znak protesta proti ukinitve časa za odmor med delom. Nasledilo je zaradi tega imenovanje zasebne komisije, ki naj zasliši obtožbo delavcev in poravnava spor.

BRAVO ROJAK SCHMATZ

Dopisnik "Novosti" iz Windsorja, sporočil je o naslednji akciji rojaka Rudy Schmatz proti nacističnemu agentu v nekem Hotelu v ministru.

Kakor po navadi se zberejo rojaki včasih tudi v Hotel na kozarček pira. Tako so se zbrali tudi, Joe Kobetič, John Škof in Rudy Schmatz. Na nasprotni strani pri mizi je sedel neznanec, ki se je kasneje pridružil k njim v pogovoru. Razvnel je pogovor o Hitlerjevem "novem redu", kapitalizmu, socializmu, komunizmu in židovski demokraciji, povdarjajoč o Hitlerjevih zmagi, pa tudi kako je bil on sam v Münihu. Kako da so posamezne osebe bile poslano v razne države, da posnemajo fotostat o mostovih, tovarnah, železniškem prometu in mnogih drugih važnih centrov. Tako je dotični neznanec pridigal in prepričevalno pripovedal modrost Hitlerja in njegovega postopanja.

Rudy, ko je poslušal neznanca že nekaj časa, neopazeno se je izmuzal od mize in se pobral k telefonu, ter poklical policijo, ki je v nekaj minutah bila že na licu mesta; aretirala nacističnega agenta.

Morda bo kdo rekel navidezno, češ morda je pa le bila špasa in kaj takega. Toda kadar se govori o resnih stvarih, tedaj špasa ne igra vlogo v zadevah, ki se tiče-

IZ PORT COLBORNE ZA POMOČ EDINOSTI

Port Colborne. — Cenjeno uredništvo Edinosti! Odkar smo ustanovili tukajšnji odelek Zveze Kanadskih Hrvatov in Srbov (temu je že eno leto), imeli smo v zamisli storiti nekaj v prid prvemu slovenskemu časopisu tukaj v Kanadi — Edinost. Ta daljša doba potekala je sicer v delu za razne druge kampanje, ter organizacijski zadevah tako, da kljub naši zamisli nismo mogli storiti nekaj v prid vašemu listu prej.

Torej dne 28 marca smo bili določili dan za večerno zabavo, boljše rečeno "banquet" namenoma v prid Edinosti in Srbskega Glasnika. Pravim banket za to, ker mize so bile polno obložene z vsem. Naše vrle ženske, katerim gre vse priznanje kadar se gre za stvari napredka in progressa in brez dvoma da se jih spominjate, so nas zbrane izborno pogostile. Vsi smo bili dobro raspoloženi, prepevali razne pesmi in se prav dobro zabavali.

Med tem je brat Luka Baltič spregovoril nekoliko izbornih besed, tikajoč se tako vrednosti omenjenih časopisov, kakor tudi borbe našega naroda v starem kraju. Omenil je naslednje: "Mi se danes tukaj veselimo in zabavamo. Tako se je naš narod večkrat razveselil in zabaval prej, po svojih narodnih običajih in željah. Danes pa je njegova zabava, le krvava poljana in do neizrecivih besed opustošeno imetje. Vse to ga je združilo in zedinilo v junaški borbi za svobodo svoje domovine; njene neodvisnosti; za blagor in srečo pro-

DRUŠTVENE SEJE V WINDSORJU

Smatra se za potrebno da pride društveno delovanje Slovenskih društev v Windsoru na javnost med vse naše rojake in rojakinje v Kanadi. Vse redne mesečne seje se vodijo v slogi in harmoniji.

V. P. Z. "Bled" ima tukaj svoj odelek št. 10 "Slavček". Že od ustanovitve je imel upravni odbor in članstvo pri odseku najbolje namero za porast članstva in za dobrobit tega članstva, ker se zaveda da je ta organizacija od članov, ne pa od posameznikov.

Ni nobena tajnost da so zadnje redne mesečne seje porinile te dobre namere na stran, zmanjkalo je živahnosti in zanimanja vsega članstva. Že sam zapisnik zadnje konvencije ubija voljo in moral pri članih odseka, nemirnost in nezaupnost do gl. uprave pri V. P. Z. "Bled" je začela vladati med članstvom našega odseka.

Manjkanje urednih poročil, predlogov in zaključkov od gl. uprave, manjkanje uradnega glasila naše Zveze je vsadil neki dvom članstvu Zveze, dvom v gl. upravo in njeno sposobnost za razvitek članstva pri organizaciji kakor je naša V. P. Z. "Bled".

Desetletnica našega Podpornega Društva nas je prisilila na nezaželjeni počitek na tem polju, brez kampanje za novo članstvo, brez vednosti vseh članov društva, koliko je še drugih odsekov, v katerem mestu so, imena in številke od njih, imena in naslove tajnikov pri vseh odsekih.

Od spominov na zadnjo konvencijo so nam ostale razdrte vrste in različna mišljenja, vse to je napravilo slab utis na uradnike delegate in na celokupno članstvo. Ne gl. uradniki in ne delegati niso sprožili misli in na vprašanje o desetletnici in pa o zgodovini našega podpornega društva.

Začetek manevrov nek. gl. uradnikov pri ustanovitvi Zveze Kanadskih Slovencev v Kirkland Lakom, jo naroda in narodov. Poleg tega pa, ko se hoče na ureden način prodajati Hitlerjevo ideologijo med narodom. Za to nam naj posluži kot zelo dober vzgled akcija naših rojakov v Windsorju, proti nacistični propagandi in njenim agentom. Bravo rojaki!

skandal na mladinskem pikniku od istih gl. uradnikov in v istem mestu, potem v konvenciji dvorani, in še največ pa po Konvenciji V. P. Z. "Bled" postavljajo društvo v slabo luč in na nezdrav položaj.

V domišljiji da drugi uradniki pri gl. upravi in članovi pri odsekih ne vide in nerazumejo teh političnih trikov, se nadaljuje še danes od istih gl. uradnikov kar nas ne uči in nam ne služi za našo propagando, te vrste sposobnost tudi ni za poduk onim ki se še nezavedajo namenov in potreb naše dične V. P. Z. "Bled".

O teh zadevah razglava naše članstvo pri odseku na sejah in pogovorih, ker to so zadeve ne samo nek. gl. uradnikov, pač pa zadeve vsega članstva.

Na sejah Zveze Kanadskih Slovencev nima nobene tajnosti, tam ni zapletenih zadev, vodi se in zasleduje edinstvo, bratstvo in za združenje vseh Slovencev in Slovenk v Windsorju. Šele nekaj mesecev po ustanovitvi napreduje članstvo, članstvo se pa zaveda smernic in namer svoje Zveze.

Ker smo v kampanji za pridobiti novih naročnikov našemu listu "Edinos" in tiskovni sklad za našo "Edinos" je zaključeno na seji Z. K. S. tukaj v Windsorju da se pokliče na tekmo trdnjavo slovenskih društev, središče slovenskih kulturnih ustanov, to je Kirkland Lake, da se tekmuje z malim Windsorom za nove naročnike našemu listu. Brez strahu in pogumnega srca vam podajamo našo bratsko roko, da orjemo, delamo in gladimo pot našim prvem slovenskem listu v Kanadi.

Naši članovi in prostovoljci so že na delu in pripravljani za prvi spopad v tekmi s Kirkland Lakom. Naš prvi konvoj z 10 novih naročnikov je že na določenem mestu.

Uredništvu "Edinosti" pa poročamo da se je ofenziva začela iz Windsorja, od juga na sever, naravnost v tekmo s Kirkland Lakom, oboroženi smo z dobro voljo, narodna zavest nas spremlja povsod do končne in častne zmage v tekmi, za dobitvanje

novih naročnikov našemu listu. Imena brigadirjev in načrta za to tekmo v tem vojnem času so še naša tajnost do prihodnje, poskusni manevri naših prvih oddelkov so pa že pokazali svojo sposobnost na odprtem polju.

Torej Kirkland Lake, tekma je vam napovedana, pot nam je enaka, vsi imamo iste sredstva, načine in sposobnost za tekovanje, imate skrite in zaprte, Windsor vam kliče — ven z njim — na tekmo, za zmago in prvenstvo v tekmi za nove naročnike.

To so zaključki članov Zveze Kanadskih Slovencev, prijateljev in naročnikov lista "Edinos" tukaj v Windsorju.

Na sejah tretjega društva Slov. Pev. Društvo "Zvon" se opazuje navdušenje za porast članov, še največ pa za zmogljive moči pri petju. Mešani zbor se pridno trudi in uči pri vajah za prvi javni nastop v tem letu tukaj v Windsorju.

Hrvatje pravijo našemu mestu "Starac" to, pa zato ker je Windsor največ in zmiraj pomagal v kampanji za svoj list, za Rusko Pomoč in pomoč Rdečem Križu.

Za Slovence v Windsorju pa tudi nekaj pomeni tem podobno ime. V zgodovini Kanadskih Slovencev bo omenjeno da je bilo v Windsorju ustanovljeno prvo Slov. Pev. Društvo "Lira" tudi so bile prve slovenske igre in drame na Kanadskih odrih tukaj v Windsorju. Nekaj bivših aktivnih članov in članic je zdaj v drugih mestih Kanade, nekaj njih je pa nas zmiraj zapustilo, njih spomin pa še živi med nami.

Najbolje moči pri "Zvonu" iz vrst starih in novih članov se pa trudijo in žrtvujejo, da popravi temelj slovenskem kulturnem življenju tukaj v Windsorju. Ravno v tem oziru se ne opazuje napredek in klubovanje, zakar zaslužijo naši rojaki v Windsorju veliko priznanje.

"Zvon" in njegovi člani večinom stanujejo daleč in razstrešeno, vse to njih ne ovira da pridno obiskujejo pevske vaje in seje svojega društva.

Luis Zdravje.

VSİ SMO PRECEJ ZAPOSLENI

Sudbury. — Kakor menda tudi drugod, smo tukaj precej zaposleni skoraj vsi. V teku so priprave za igro, drugo za kampanjo Edinosti, ter končno tudi vojno posojilo je v ospredju.

Torej vse to je potrebno, kjer tudi skupaj sodelujemo da bi bil toliko boljši uspeh v vsemu. Morda bo kdo prigovoril radi vojnega posojila, češ bom že sam dal. To je dobro in hvale vredno. Ker se pa kar največkrat zgodi, da radi pozabimo na tisto bom že sam dal, se moramo zavedati sami svoje vrednosti v obsegu skupnosti. Mi smo tukaj v Kanadi, kjer živimo, delamo in domujemo. To nas postavlja ravno toliko pred naloge naše domovine, kakor vsakega drugega domačina. Vred pa z kanadskimi naro-

dom pred naloge splošne borbe za končno zmago nad fašizmom. In končno kaj je potrebno? Potrebno je, da pokažemo svoje narodno navdušenje za zmago. To bomo pokazali z našo pripravnostjo za vojno posojilo na skupni podlagi, da se ve o nas Slovenceh v raznih naselbinah.

Zadnjih vdeležili se sem koncert shoda, ki ga je priredila Zveza Kanadskih Hrvatov. Ob tej priložnosti govoril je nacionalni tajnik, brat Edvard Jardas. Zdi se mi, da nam je zapustil precej poduka tako s ozirom na organizacije, unijsko gibanje, kakor tudi splošnih nalog nas Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Dalje moral je v bolnišnico naš blagajnik Joe Gorše, kjer se je podvrnil operaciji. Zdaj se že počuti primeroma dobro, kar je obenem tudi naša želja vseh.

Tudi brez štoklje nismo bili tukaj! Ta je kar na lepem pri plapolala in prinesla precej močno hčerko uglednej družini Leskovec. Kakor mati, tako hčerka, se dobro počutite. Obilo sreče novorojenki in družini Leskovec.

Medtem zapustila sta dva člana in ena članica našo naselbino. Pogrešali jih bomo precej in to so: T. Muc in njegova soproga Milja, ter John Težak. Dobili pa smo zelo aktivnega člana in članico Joe Smrke in njegova soproga Marija Smrke.

Le par besed o igri, za kar gre priznanje Louis Račiću, ter Joe Lesarju za spis, sestavil jo pa je Joe Gorše. To bo prvokrat vpriporjena tukaj v Sudbury. Dosedaj ni bilo enake igre na tem kontinentu. Njen pomen je obsežen in prav gotovo da bo vsakemu ostala v dobrem spominu.

Frank Zaic.

TRENJE V MESTNEM ODBORU RADI STAVBINSKEGA PROGRAMA IN CENE PREMOMA

Toronto. — Odkar sta dva progresivca v mestni upravi, prišlo je do trenja radi stavbinskega programa, cene premoga in drugih zadev v tekoči vojni. Skrajni konservativci, ki so imeli oblast zadnjih 22 let, se pritožujejo na dolge rasprave in debate v mestni upravi, češ da so odveč. Toda ako pogledamo v delovanje prejšnjih mestnih uprav, ni čudno da postavljajo konservativni odborniki pritožbe, ker je z njihovo večino šlo vse gladko in preko nešteto občutnih stvari za mesto in tudi občinstvu.

Od začetka vojne mesto se je povečalo za 65 tisoč duš, kar povzroča občutno stanje radi stanovanjskih poslopij. Progresivni odborniki na vsaki seji mestne uprave povdarjajo potrebo stavbinskega programa, po določbah vlade, to je da se zgradi stanovanja zaradi preobjudenosti v industrijskih centrih. Toda, konservativci so proti programu začasnih stanovanj, so pa da se zgrade kočice (cotigues), katere pa naj zgrade privat-

ne stavbinske korporacije. Razlika v tem je ta, da ko se normalizira stanje prebivalstva po vojni, bodo take kočice po načrtu konservativcev prišle vnovič v roke korporaciji, ne pa mesta in mestnega napredka. Dočim progresivci pravijo da se taka stanovanja zgradi približno na mestni zemlji in se jih potem spravi v denar v mestno blagajno mesto privatnih korporacij.

Nič drlgače ni z premogom. Trgovci premoga zahtevajo zvišanje cene 75 centov po tonu. To je zaprav vzrok, da nočejo prodajati premoga pod prejšnjo ceno, kar povzroča tudi občutno stanje med prebivalstvom radi ogreva stanovanj. Da se prikrije prevaro, nekatere odborniki v mestni upravi se sklijujo na vojno in pravijo, da je primanjkljaj premoga. Toda zadnje dni, ko je na prigovore progresivnih odbornikov izvoljena delegacija odšla v Ottawa in tam imela razgovore z ministrom javne skrbi, razodkrita je namenjena prevara z tem, ker je ogromna zaloga premoga v Torontu, na račun že potrebne kvote. Jasno je, da je vzrok le cena premoga in da trgovci hočejo doseči 75 centov po tonu, kar je pa protipostavno v določbi za vojne cene.

Ravno zdaj se gre radi zakona mestne uprave, da ta prevzame popolno obskrblo mesta z premogom, po vzorcu Hamiltona, kjer je že vpeljan tak način in daje prednost prebivalstvu in mestu obenem.

Iz tega jasno sledi, da sta progresivna odbornika Stuart Smith in Joe Salsbergh uspela razodkriti marsikatero neurednost v mestni upravi, ter vsmeriti njeno delovanje v prid ljud-

(Iz 3. strani)

okrajna predno se bi našlo ogromno grobnic od 10 tisoč mož pokopanih? Kako da dve leti nemški fašizem ni našel za shodno izjaviti svetu o tej strašni grobnici? Saj je vendar bil v posesti tega okrajna".

Dalje: "Ali naj nemški fašizem zadosti obtožbi na ljubo njegovega izvora po dveh letih, zadoščenju pravičnosti in interesom Zedinjenih Narodov, oziroma v tem slučaju Poljske vlade?"

Namen je jasen. Ni potrebno komentirjev, razen odločne obtožbe proti Poljski vladi, katere je v tem slučaju postala vnovič primerno orožje nemškega fašizma na provokatorski način proti Sovjetski Uniji, ter z tem tudi proti interesom Zedinjenih Narodov.

PREGLJED KAMPANJE

Mesto:	Naročnin	tisk. sklad
Windsor, Ont.	15	\$100.00
Sudbury, Ont.	9	87.00
Port Arthur, Ont.	5	67.70
Port Colborne (ZKHS)	—	30.00
Calgary, Alta.	3	—
Noranda, Que.	1	—
Toronto, Ont.	1	—
Vancouver, B. C.	—	—
Timmins, Ont.	—	—
Kirkland Lake, Ont.	—	—
Geraldton, Ont.	—	—
Mountain Park, Alta.	—	—
Nanaimo, B. C.	—	—
Cumberland, B. C.	—	—
Creighton Mine, Ont.	—	—
Hamilton, Ont.	—	—
S. Porcupine, Ont.	—	—
Malartic, Que.	—	—
Bourlamaque, Que.	—	—
Val D'Or Que.	—	—
St. Catherines, Ont.	—	—
SKUPAJ:	34	\$284.77

Redka izjema je v omenjenih naselbinah, da niso na eden ali pa drugi način v pripravah storiti nekaj v prid kampanje Edinosti. Gornje je uspeh zadnjih 15 dni v aprilu. Medtem iz dopisov razvidno je skoraj po večini izražajoč pripravnost za izpolniti določeno kvoto.

Iz Windsorja, sto dolarjev za tiskovni sklad, je zbral rojak J. Miketič. Ravno tako iz Port Arthura, so zbrali na nabiralne pole, Vera Marohnič, \$31.00 in T. Jerše \$11.70. V Sudbury so priredili večerno zabavo, pri tem tudi zbrali prostovoljne prispevke za tiskovni sklad. Iz Mountain Park, pisali so za nabiralne pole, Noranda Que., pa omenjajo imeno na rokah \$23.00, ki smo jih zbrali po končani seji odseka Vz. P. Z. Bled, tudi v St. Catherines se priredi zabavo v ta namen.

Iz vsega kakor je razvidno, da je kampanja če tudi v večjih naselbinah nekem tajinstvenem obsegu, kar pomeni — da bo v naslednjem mesecu prav gotovo skupni izkaz predružen. Da bo morda iznenadil Vancouver, zatem Timmins, Toronto, Montreal Kirkland Lake in še druge naselbine, ki so v seznamu. Windsor se je postavil na prvo mesto v naročninah in tiskovnem skladu, toda Port Arthur po vseh ovinkih zbira in prav gotovo, da bo podžgal položaj v prihodnjem izkazu.

Naselbine, kot so Larder Lake, Nanaimo, Cumberland itd., upati je da bodo storile nekaj v naslednjih tednih. Da bo tudi njihovo mesto v seznamu poleg drugih.

Še mesec dni je do zaključka kampanje. Potrebno je podvzeti vse potrebno k načrtom, da izpolnimo določeno kvoto, ter z tem zagotovimo redno izhajanje lista vsakih deset dni, kar bo velika pridobitev za splošen društven in kulturni napredek. Torej storimo kolikor je več mogoče!

Uprava.

Dvesto tisoč opazovalcev velike manifestacije

Toronto. — Odkar je vojna, torontčani so pričali eni največji vojaški in civilni manifestaciji, ki se je vršila zadnje nedeljo dne 18. aprila. Na tisoče meščanov zbralo se je na eno in drugo stran Fleet ulice, po kateri se je pomikala povorka proti Fort York vojašnici.

Na čelu povorke so bile skupine evropskih narodnosti iz Toronta, predstavljajoč begunce za časa okupacije po Hitlerjevih panzer divizijah v Evropi, ob spremstvu nacističnih motorističnih oddelkov in oblasti.

Nato so vzorno podali primer partizanov, Rusi, okrog 50 po številu. Prepevali so partizanske pesmi in občinstvo je pozdravljalo njihov pojav vse skozi tri milje dolgega potoa.

Nastopali so zatem vojaški oddelki, vseh kategorij vojaške moči, ravno tako tudi orožja. Zatem delavci iz raznih vojnih tovarn itd. V zraku pa izvajal je akrobacijo prvokrat tukaj vidnega "moussquito bombnika". Pilotiral ga je Pat Filingham, v času se je nahajal le nekoliko stopal iznad električnih in telefonskih žic, kar je približno podajalo sliko točasno na bojni žrti. Z tem je obračal dokaj pozornosti na sebe z strani občinstva, ki je zrla v nebo — ledino kjer se je sukal "moussquito bombnik".

Pri Fort York vojašnici se je pa vršila večja svečanost, kjer je govoril Major-General C. F. Constantine in drugi visoki častniki, naker je nasledila tudi prisega, ki se glasi: "Zbrani tukaj izjavljamo naše zaupanje v boga in prisegamo našo vdanost kateri koli državi in nalogam vse dokler ne zadobimo popolno zmago".

Mestno časopisje in druge ugledne osebe posvečajo večjo pažnjo na omenjeno manifestacijo, katera je po svojem pomenu prvokrat povezala vojaštvo in delavstvo iz raznih vojnih tovarn, ter tako manifestirala svojo pripravnost v borbi proti fašizmu. Zdi se da je to bila ena od največjih manifestacij v Torontu. Treba je bolj odločnih akcij z naše strani tudi na bojni črti, ker že sama manifestacija kaže dovolj pripravnosti do tega.

C. I. O. ZMAGALA PRI VOLITVAH

Toronto. — United Steelworkers of America (CIO), je zmagala pri volitvah za unijsko predstavništvo v John Inglis Co., Ltd. Z volitvami je bilo prizadetih 13.000 delavcev, menda eno od največjih števil za volitev unijskega predstavni-

SOVJ. POSLANSTVO ZAHVALJUJE SE ZA POMOČ

Toronto. — Zadnji teden se je vršilo zborovanje glavnega odbora za pomoč Sovjetski Uniji, kjer so bili navzočni zastopniki iz vseh važnih mest in provincij dežele, ter tudi Sovjetski poslanik Feodor Gušev.

Sovjetski poslanik ob tej priložnosti v imenu Rdeče Armade in narodov Sovjetske Unije, izročil je iskreno zahvalo nacionalnemu odboru, drugim odborov v raznih mestih, vsem drugim darovalcem in tudi številu časopisov, ki so podpirali kampanjo in urgirali za pomoč. Med drugim ob tej priložnosti je omenil:

"Nemislil da je potrebno omenjati koliko je pomoč potrebna in z kakšno hvaležnostjo jo sprejme naš narod. Kajti podrobnosti o trpljenju, težkočah in skozi kašne torture je izginjalo ogromno število prebivalstva, nj mogoče povedati v par besed in tudi pojasniti v par stavkih. To so strahote barbarstva, ki mu ni primeru nikjer v povesti človeštva, presegaajo vse njegove dostojanstvene principijelnosti. Naj navedem le nekaj primeru.

Ko je Rdeča Armada osvobodila Ržev, je ostalo od 5,443 stavbinskih poslopij,

Važno za Geraldton

Tukajšnji Slovenci priredimo zabavo dne 9 maja v prid tekoče kampanje Edinosti.

Ni nas tukaj dosti da bi razvili naše delovanje bolj obširno, toda kvoto bomo izpolnili ne samo sto odstotno, temveč tri in štiri odstotno je naš namen. Zato se le naj dobro pripravi tekmovalka Vera Marohnič, z našo tekmovalko iz Geraldtona, katere imena zaenkrat ne omenjam.

Pridite vsi na zabavo dne 9 maja.

J. Dolinšek.

Pripomba: Dopis izide v celoti v prihodnji izdaji, Ured.

Važno za Sudbury in okolico

Dne 9 maja dramski odsek Zveze Kanadskih Slovencev, aranžiral je vred z drugimi društvi v tukajšnji naselbini, vzpizoriti prvokrat na odru: "Zasužnjena Slovenija in Partizani".

Igro, ki bo v živih prizorih in dejanjih najboljša pričujočnost o težki borbi in strašnem trpljenju našega naroda v stari domovini.

Vsed tega uljudno vabimo rojake Slovence in Slovenke, Hrvate in Srbe, ter druge Slovence iz Sudbury, Creighton Mine, Garson in obširne okolice, da se vdeležite v polnem številu. Rezervirajte si sedež z vstopnico, ki so v predprodaji.

Pričetek točno ob 8 uri zvečer. Na družabno svidenje v Hrvatskem Narodnem Domu, dne 9 maja, vas vabi in kliče,

Odbor.

štva izmed dveh unijskih gibanj C. I. O. in A. F. L.

Rezoltat volitev je skoraj neverjeten. Od 13.000 delavcev, komaj 2.000 jih bilo v prid A. F. L., ali pa šest napram enemu v prid C. I. O.

C. H. Millard, kateri se je mudil v Ottavi v unijskih zadevah, med drugim izražajoč svojo zadovoljnost je omenil: "Zavedamo se velike odgovornosti ki jo so delavci poverili uniji, da jih zastopa v pregovorih in skrbi za red in pravice v njihovih interesih. V tej smeri jih bo tudi zastopala".

komaj 495, Vjazmi od 5.500 samo 50, Gzatsk od 1.600 le 300 in Sychevki od 1000 komaj 230.

Ti podatki pričajo o stvarnosti stanja strahot, ki jih vprizarja nemški fašizem, sami za sebe. Obenem pa dajejo pregled o potrebi pomoči tisočem in tisočem prebivalcev teh krajev in v drugih provincijah Sovjetske Unije.

Poleg tega lahko bi naštevati in naštevati enake primere vničevanja celih mest in vasi, zatem pa v množicah civilnega prebivalstva. In le tedaj bi imeli natančno sliko pred seboj, skozi kakšno trpljenje je šel naš narod in proti kakšnega sovražnika vodi odločilno borbo, že nad 22 mesecev.

V tej dobi kot je znano Rdeča Armada zadala je ogromne udarce nacistični vojni moči. Njene izgube v moštvo in vojnem materialu segajo daleč v njene stebre, toda ne v popolni poraz. Če tudi ji so prizadete tako ogromne izgube, nacistična Nemčija, je vsled odsotnosti druge fronte na evropskem kontinentu, zmožna zbrati od svojih salitov tisoče in tisoče vojaštva,

ter izkoriščati vso industrijo zapadne Evrope za svoje vojne svrhe. Ogromna armada in velike vojne zaloge,

ste ji dajali perdnost okupiranju zapadne Evrope. To pomeni, če tudi je njena ste ji dajali prednost okupirna borba in da edino ko bo njena vojaška moč vničena, je zagotovljena zmaga.

K sklepu je moja želja povdariti, da je izkaz kanadskega naroda za pomoč Sovjetski Uniji, izkaz rastočje solidarnosti in utrjevanju dobrih odnošajev izmed obeh držav. Najboljši dokaz temu kampanja, ki je kakor omenjeno prekoračila svoj originalni sklep celo štirikrat. Nadejam se, da bo aktivnost kanadskega naroda v tem pravcu sledila Vel. Britanijo in Združene države v zbiranju pomoči narodu Sovjetske Unije, tudi v bodoče".

Na to je sledilo poročilo glavnega odbora o kampanji, katera je dosegla z dne 16 aprila tri milijona dolarjev v gotovini in okrog 2 milijon pa v raznem blagu.

Za časa kampanje sodelovalo je 1.200 raznih organizacij on odborov. Poleg tega 80 dnevnih in 706 tednih časopisov. Ravno tako je sodelovalo okrog 100 radio postaj, ter večje število kinogledališč. Medtem pa zelo ugledne osebe javnega udejevanja naprimer, pravosodniki, cerkveni dostojanstveniki, profesorji in tudi visoki vojaški častniki, ter senatorji.

PODPIRAJMO SVOJ DELAVSKI LIST

Windsor. — Kampanja Edinosti je začela dne 15 aprila. Apel uprave se je glasil, da je od uspeha tekoče kampanje odvisen tako obstoj lista, kakor tudi njegovo izhajanje trikrat mesečno po kampanji. V navadnih besedah to pomeni, da je uspeh kampanje odvisen od naše pripravnosti in aktivnosti v naselbinah. Ali si smo napravili dober načrt, razvrstili delo medseboj za zbiranje novih naročnikov in denarnih prispevkov za tiskovni sklad. Ob zaključku kampanje bomo imeli seveda najboljši pregled, vendar pa čaka ti do tega časa brez rednih poročil in vzpodbujanja k delu, je po mojem mnenju napačno in lahko celo varljivo.

Kaj je potrebno storiti? Potrebno je da v določenem času kampanje se podamo marljivo na delo s zavestjo, da si gradimo v svoji sredini naš kulturni napredek; da podpiramo seznanjajoče sredstvo, ki nam kaže pravilno pot v današnji dobi in tudi v bodočnosti. Kako naj raspoznamo včasih tako zapletene stvari v političnih ozirih ako bi ne imeli dobrega protifašističnega tiska. Povrhu tega se moramo zavpediti, da je fašistična propaganda odigrala marsikje značilno vlogo in z tem prizadela potoke ljudske krvi, dokler smo kljubovali re-

sni in resnim nalogam vpriči tega, da so nas delavski in protifašistični časopisi neštetokrat opozarjali na pretečo neravnost.

Za današnjo dobo ni tajnost ako le gredečo obudimo spomin, kaj so napovedovali delavski časopisi pred leti. Mar se ni do dela dogodilo tako kakor so ti napovedovali? Da! Do cela pričamo težki usodi, ki je zadela svet v splošnem. Fašizem ni čakal, ni kljuboval priložnosti. Tudi danes ne čaka, ampak dela na vse krepilje da se polasti svetovne oblasti; da podjarmi svet in z tem zakopa za daljšo dobo vse kar si je pridobilo človeštvo v kulturi, znanosti, demokraciji in svobodi. Za vse to nas tudi danes opominjajo protifašistični časopisi k skupnim in enotnim nalogam v prid nas vseh. Da se zedinimo, da si gradimo enotnost za doseg boljšega in srečnejšega življenja.

Vsled tega jast apeliram na rojake in rojakinje širom Kanade, da ne zamudimo priložnost, tembolj da podpiramo svoj delavski list. Pridobivajmo mu novih moči z naročniki, delujmo za tiskovni sklad, kot najboljši izhajal in nas vodil po pravilni poti vse do končne zmage nad kletim sovražnikom fašizmom!

N. Grabrijan.

POMOČ SOVJETSKI UNIJI IZ ST. CATHERINES

St. Catherines. — Dne 17 marca t. l., smo tukajšnji Slovenski farmerji iz okolice St. Catherines, priredili plesno zabavo kot je bilo naznanjeno na farmah pri rojakih Mr. Plut in Kump v Jordan-u.

Vdeležba je bila v velikem številu, za kar se najlepše zahvaljujemo tako rojakom Slovencem, kakor tudi bratom Hrvatom in drugimi Slovanom, ki so se vdeležili zabave.

Na zabavi smo se imeli prav dobro in se je vršila v najlepšem razpoloženju vseh prisotnih. Namen zabave je bil, pomoči Sovjetski Uniji, za katero smo tudi zbrali čistega dohodka vsoto \$134.58, kar smo poslali

na glavni urad "Canadian Aid to Russia Fund", National Headquarters Room 205 Star Building Toronto, Ont.

V imenu farmerjev kateri so priredili zabavo, se najlepše zahvaljujem vsem darovalcem, ki so pomagali da se je gornja vsota zbrala.

Bratje in sestre — Slovani! Ne pozabimo da smo Slovani! Ne dopustimo da krvnik Hitler z svojo razbojniško tolpo iztrebi in zasušnji ves Slovanski narod. Bodimo pripravi tudi nadalje priskočiti v pomoč Sovjetski Uniji in vsem borbenim narodom, ki se bore da vničijo Hitlerovo krviločno tolpo. John Cesar.

TIMMINS DELA Z POLNO PARO

Timmins. — Brat iz Sudbury mi piše, kaj delamo v Timminsu? Ako nismo zaspali? Po naših dopisih izgleda tako, toda resnično je ravno nasprotno. Delamo z polno paro tudi tukaj v prid plemenitih stvari v tekoči vojni. Napaka pa je z naše strani, ker preveč molčimo.

Čitala sem list za listom, dopisa iz Timminsa pa le ni. Koliko smo napravili v prid kampanji za pomoč Sovjetski Uniji in v prid drugih vrednih in važnih stvari. Ni pravilno ko ni bil priobčen seznam darovalcev v prid kampanji za Sovjetsko Unijo. Poleg tega pa, dobila sem tudi kritiko. Toda zdi se mi da ni prekasno, ker kampanja če tudi je bila oficijelno zaključena se nadaljuje kakor je razvidno iz raznih časopisov in je dosegla do danes nekaj nad 3 milijone dolarjev. So razna društva in skupine, ki delajo v ta namen tako v zbiranju denarja, kakor tudi raznega drugega blaga, zlasti obleka in obutev.

Izkaz našega dela v zadnja tri meseca bi bil kot sledi: Zbrali smo v prid kampanji za Sovjetsko Unijo na nabiralno popo in kar so posamezno darovali v Palace Theatre \$146.00.

V Palace Theatre darovali so kot sledi. Odsek Zveze Kanadskih Slovencev \$50., Frank Brkopec 15, Matt Plut 5, J. Suštar 5, M. Slak 5 in M. Bayuk 5 dolarjev, 2 dolarja pa A. Ileršič.

Na nabiralno popo so priložili kot sledi: Tony Plut (Tri Star Hotel) 10 dolarjev in po 5 pa, Tony Hočvar in Tony Slak. Po dva dolarja: S. Mihelič, F. Anzeljc, T.

Sporer, T. Kremešič, J. Mavec, J. Suštarič, F. Skuly, F. Knafely, R. župančič, F. Otoničar in Joe Starič. Po eden dolar: J. Kraševac, E. Čop, J. Gregorič, J. Intihar, J. Jarc, M. Režek, J. Vire, A. Palčič, F. Tegel, J. Pečjak, J. Gorlnik, L. Brobnič, Prersi Joltan. Po 50 centov: A. Ponikvar in J. Vintar.

Organizacija ženskega pletiva skupaj Slovenke in Hrvatice, je darovala \$50. Torej skupna vsota za pomoč Sovjetski Uniji zbrana v Timminsu, vključujoč čisti dobiček iz maškaradne zabave, bi znašala \$249.00.

Danes, ko to pišem je pričetek kampanje za Edinost. Takoj ko smo dobili poziv in doznali za našo kvoto, smo naredili pri Slavskih veerno zabavo. Bil je to namreč 43 rojstni dan družinskega očeta Toneta in sina Jožeta Slak pa 9-veti. Vdeležilo se je precejšnje število prijateljev in znancev. Brat Martin Bayuk spregovoril je nekoliko izbranih besed ob tej priložnosti in omenil o vlogi lista; njegove vrednosti za nas v današnjem času.

Zdaj se pripravljamo za zelo pomemben koncert, katerega priredimo v maju z igro "Čista Vest". Nastopilo bo 22 oseb, skoraj po večini mladina.

Z polno nadejo da bo to nekaj imenitnega in prvokrat na ta način v naši naselbini prirejenega z strani odseka Zveze Kanadskih Slovencev. Obenem pa opominjamo Sudburčanom, da Timmins ne spi, tembolj dela z polno paro in ob zaključku kampanje pričakuje popolno zmago.

M. Slak.

PODPIRAJMO NAŠ LIST "EDINOST"

Port Arthur. — Zima, del letnega časa je za nami, katera nam je bila letos precej trda in nepopustljiva. Držala je svojo enakomerno mrzlo temperaturo iz dneva v dan od njenega začetka do danes, to je celih pet mesecev. Da omahuje z svojim pritiskom je poznati po snegu, kateri se počasi topi in izginja. Predno nas pa pravo pomladansko sonce ogreje, moramo še čakati. Smo pač v tako imenovanem mrzlem Port Arthurju.

Delavske razmere so še precej povoljne. Gozdarji so se povrnilo in gozdnege dela. Prišli so na odih kar pomeni da so izžrpali zimsko sezono v gozdu. Naši ljudje tukaj so tudi aktivni v raznih drugih zadevah. Sodelujejo v raznih kampanjah, delajo in pomagajo napredne stvari po svoji najboljši zmožnosti v upanjem in željo, da obstojamo — da se pokažemo tudi Slovenci, kot del naroda v Kanadi. Da smo pripravi boriti se za domovino kjer živimo in domujemo: z zadnjih 15 do 20 let, ter z tem pomagati svoj rojstni kraj do popolnega osvobojenja.

Želja naša je tudi, da ohranimo svojo narodnost, svoje narodne tradicije in materni jezik. Zato potre-

ba nam je kulturna organizacija kot je Zveza Kanadskih Slovencev, ter proširjevati svojo narodno kulturnost in zavest nam pa pride v poštev slovenski časopis edini v Kanadi — Edinost.

Ravno zdaj je v teku kampanja za tro-mesečno izhajanje Edinosti. Kvoto, ki nam je bila sugestirana smo brez ugovora sprejeli in nekateri so že živo na delu. Kot n. pr. sestra Vera Marohnič! Ona niti čakala ni splošnega načrta. Sama izčrpa si je nabiralno popo za tiskovni sklad lista, kjer ima že precej lepo vsoto. Potrudimo se tudi drugi posnemati njen primer in storiti kolikor več mogoče v prid listu, za njegov obstanek in obstoj. Z tem pa le izpolniti svojo dolžnost naspram zapopadenih lastnosti k kulturnemu napredku nas vseh, potom dobrega časopisa.

Naj omenim da je zadnje tedne bil v bolnišnici Ludvik Troha, radi vnetja pljuč. S skrbnostjo Dr. Veistuba, njegovega brata Edvarda in setre Amalija Troha, nevarnost je odstranjena. To nas veseli vse druge tukaj, nadejajoč se da čimprej okreva in se zdrav povrne v našo sredino.

Dne 4 aprila je tukajšnji odsek Zveza K. Hrvatov priredil koncert. Vdeležba je bila obilna, toliko bolj ker je ob tej priložnosti govoril brat Edv. Jardas, nacionalni tajnik. Upam da bodo njegove besede ostale kot dober potokaz ne samo pri meni, ampak tudi ostalim. Med drugim je dejal: "Pozabimo na prejšnjo in sedajno sebično mrznjo. Združimo se — stopimo v eno ali pa drugo organizacijo in delujmo tako združeni z vso močjo za zmago nad fašizmom."

J. Miklič.